

Izvolili bomo ljudstvu zveste tovariše

V sredo 16. marca smo imeli v naši vasi sestane množičnih organizacij, na katerem smo v glavnem razpravljali o bodočih volitvah ter o delu in nalogah, ki stojijo pred nami. Govorilci so imeli pred seboj kratke politični pregled in lep občutaj pomen volitev samih. Med živahno diskusijo so vsi navzoči pokazali navdušenje in so nenehoma stali ravnin v praznanju nanašajoč se na volitve. Zbornice so prišli do prepričanja, da bodo ravnin te volitve se bolj utrdile ljudsko oblast in da bodo tudi v mnogem prispevale k naglenu izvajanju enoletnega plana.

Po končani diskusiji smo se pogovorili o kandidatih, ki jih bomo izvolili v okrajni ljudski odbor. Izbrali smo najboljši delavce in ljudstvo ter s tem ljudski odbor zvesto tovariše. Vsaki od enega smo se streljali s kandidati, katere bomo na bodočem množičnem sestanku predlagali v pridruženje. Za tem smo razpravljali o mobilizaciji delovnih ljudi, Tov. Vatovec Jožko je obrazložil enoletni plan, v katerem je predvidena tudi elektrifikacija 52 vasi, dalje razširjenje in popravila ceste Valmarin-Rizana ter zgraditev drugih novih objektov. Poudaril je, da imamo težko zaradi pomanjkanja delovne sile in da nam je treba vsaj 2000 delavcev. Zato moramo napeti vse sile, da izpolnimo postavljene si naloge. S tem bomo zanesljivo usta komunistično in križišču o terorizmu v naši okrajno ravnino, ker odkrijo razkrinkujemo njihove zadržitve.

Po diskusiji smo pristigli na zaključka, da bomo poslali na delo na razne objekte po nekaj ljudi. Nadalje smo sklenili, da moramo imeti v soboto 18. t. m. množični sestanke v zvezi z volitvami, v nedeljo pa množično prostovoljno delo v počastitev dvomesečnega tekmovanja.

Literarni večer mladine

V nedeljo 2. aprila bo imela naša mladina kulturni pregled svojih mladih sil. Pripravljeni odbor bo v nizu teh prireditve organiziral v Kopru 31. marca mladinski literarni večer. V ta namen razpisuje natečaj za najboljše recitatorje in mlade pesnike, pisce novel in pripovedk. Za najboljša dela bodo razpisane tudi nagrade.

Vsi mladinci in mladinke, ki se želijo udeležiti tega natečaja, naj pošljejo do 29. marca pripravljeno delo na mladinski kulturni pregled pri okrajnem odboru ZAM po en izvod pesmi, novele ali pripovedke z izjavo, da je pesem ali spis izvirjen. Pri tem naj vsakdo navede tudi točen naslov.

Izlet mladine v Slovenijo

Preteklo soboto je 37 mladincem in mladink iz vasi Skofije, Urbani in Tinjana odpotovalo v Slovenijo na poučen izlet. Izlet je organiziral okrajni odbor ZAM iz Kopra na željo mladine, ki bi se začela malo razgledala po tisti Jugoslaviji, ki je cilj tolikih napadov tudi od strani države ljudske demokracije. V naslednjem priložnostno nekaj vtisov, ki jih je dobila mladina na tem izletu.

«Ko smo prispeli v Ljubljano nas je na železniški postaji sprejel tov. Moise, član centralnega komiteja LMS, ki nas je takoj spremljal v hotel Union, kjer smo prenočevali. Drugi dan smo dobili na razpolago avtobus, s katerim smo se odpeljali na ogled tovarne papirja v Vevčah, Mladina, ki dela v tej tovarni, nas je navdušeno sprejela. Nihov zastopnik je imel kratek nagovor, v katerem nas je seznanil z delom mladine v novi Jugoslaviji, ki kljub vsem težavam gradi socializem. Njegove prepričljive besede smo nagradili s plaskanjem, toliko bolj, ker smo se v tovarni prepričali, da so nje-»

Pogovori o jeziku
Radio jugoslovanske cone Trsta bo oddajal vsak četrtek ob 20. uri in vsak ponedeljek ob 13.45 - Pgovori o jeziku, ki jih je priredil univerzitetni profesor dr. Mirko Rupel za tržaške Slovence.

govne besede podprte z dejstvi. Ogledali smo si nato v tovarni ves postopek, kako nastane papir.

Popoldne smo si ogledali «Litostroja», ogromno tovarno v bližini Ljubljane.

Pogledali smo tudi nova stanovanja za delavce, ki so bila vsa zgrajena po osvojitvi.

Vse, kar smo videli v obli tovarnah, je napravilo na nas globok vtis. Kar veliko je nasplojme med resnico in stvarnostjo v Jugoslaviji ter klevetami in lažni vidieljevcem v Trstu. Nekaj mladincev je hotelo kar ostati in pomagati pri delu. Nig čudnega. Ko človek vidi na lastne oči veliko delo ljudi v novi Jugoslaviji, pač ne more drugače, ko da je pripravljen pomagati v borbi za zmago resnice nad lažjo in zavistjo.

Vsi zadovoljni smo se vračali nazaj v Istro s sklepi, da bomo doma povedali vse, kar smo videli.»

ŠAHISTI

Jutri simultanka velemojstra dr. Vidmarja

Jutri, v ponedeljek 20. t. m. bo odigral velemojster dr. MILAN VIDMAR v mali dvorani koprške gledališča simultanko proti 30 nasprotnikom iz Kopra in Trsta. Disciplinski vodja in razsodnik bo tov. dr. Berginc Vladi iz Izole. Pojutrišnjem, v torek 21. t. m. pa bo profesor Vidmar ob 20. uri v isti dvorani predaval o svojih najzanimivejših doživljajih na mednarodnih turnirjih.

Vsi šahisti in ljubitelji šaha vladno vabljeni. Za šahiste iz Trsta je rezerviranih 5 mest, dočim bo ostalih 25 igralcev simultanke iz Kopra. Igralce iz Trsta prosimo, naj sache prinesejo s seboj.

Baredi

Recitacijski večer Vide Brestove

Kakor se vsakdo, ki pričakuje svoje drage, veseli trenutka, ko se bo z njo sešel, da bo z njo zopet po dolgem času v družbi, s takim veseljem, smo pričakovali obisk naše tovarišice Vide Brestove.

Vida Brestova je prišla med nas kot pisateljica novih partizanskih pesmi in izric, ki so bodrile našega človeka v borju za narodno in socialne pravice. Med nas je prišla tudi kot pisateljica mladinskih in pionirskih pesmi, nastalih v dobi gradenj socializma, v borbi z reakcijo in kominformizmi.

Vida Brestova nam je prinesla svežino novega Titove Jugoslavije, ki je danes zmorna kljubovati vsem starim in novim nasprotnikom.

Starinci, ki so umičili plošče v Kopru, so bili obsojeni

Dne 9. februarja t. l. je skupina oseb vstopila v vežo soka c.C. Combia v Kopru in umičila nekaj plošč, ki so bile v veži. Plošče so nosile sniske nekdanjih vladavin. Skupina teh oseb je razbila tudi ploščo, ki je bila na pročelju tovarne Marzari in neko drugo na pročelju mestnega ljudskega odbora v Kopru. Glede na to, da so izvršili kaznivio dejanje proti javnemu redu in miru in da so umičili stvari, ki so bile zasebna lastnina in katere so zaščiten po zakonih ljudske oblasti, je bilo proti umičevalcem teh plošč, in sicer proti Filipiju Vittoriju, staremu 27 let iz Kopra, Perinju, Giordanu, staremu 38 let iz Kopra, Pogorevcu Vittoriju, staremu 27 let iz Kopra, Stefeju Vittoriju, staremu 39 let iz Kopra in Martinolu Vittoriju, staremu 37 let iz Kopra uvedeno upravno kazensko postopanje. Vsi obtoženi so bili spoznani za krivne in obsojeni na razne kazni, in sicer od 15 do enega meseca obveznega dela.

PRESKRBA

Obvestilo za dvig živilskih nakaznic

Razdelitev živilskih nakaznic za april 1950 bo pri Istrski banki d. d. v Kopru za okraj Koper v času od 20. do 27. marca t. l., in sicer:

1. V ponedeljek 20. marca od 8. do 12. ure za predlagatelje, ki so vložili zahtevnice pri mestnem ljudskem odboru v Piranu.
2. V torek 21. marca od 8. do 12. ure za predlagatelje, ki so vložili zahtevnice pri mestnem ljudskem odboru v Kopru.
3. Za ostale predlagatelje bomo objavili razpored nakladno v Primorskem dnevniku, aL našta lotan in po radiooddaji nastoji v Kopru.

Opozarjamo, da se morajo prevzemniki izkazati s pooblastilni in osebnimi legitimacijami.

Obvestilo, ki je bilo objavljeno v Primorskem dnevniku včeraj, v soboto 18. t. m. ni bilo popolno, zato naj se interesi držijo edinega zgornjega navodil.

Tajništvo Istrske banke d. d. v Kopru.

Pomjan

2. aprila odkritje spomenika padlim borcem

Pred dnevi smo objavili, da bo v naši vasi odkritje spomenika padlim borcem 6. aprila t. l. Popravljamo to obvestilo tako, da bo odkritje navedenega spomenika, že dne 2. aprila. Točen spored prireditve bomo še sporočili. Spomenik bo postavljen 26 žrtvam, med temi padlim partizanom, ustrelenim talcem

PRIMORSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301a - I. - TEL. 70

HOTEL, RESTVRACIJA in veletržnica v Kopru

Zidarska dela bodo končali do 29. novembra t. l.

Zivahno gibanje delavcev na stvari in izven nje, skripanje vodovod, ki vlečejo v višja nadstropja samokolicne, polne male, železne ograje na balkonih, ki dajejo vsak dan jasnejši izraz bodočemu zunanjemu licu poslopja, so me zbudile, da sem skočil po ograjnih lestevah v gradbeni urad, ki ima svoje prostore kar v stavbi z nami. — Ko sem se vesedel na delovni mizi mladega upravnika, mi je prišlo na misel: Ti si najmirji in stavbeni mojstri so najiznajdljivji ljudje. Prinešite seboj nekaj kavalet za risanje in pisalne mize, od nekega prostora staro pečko, drvo in nekaj odpadkov od Gorivavne, ki nas zahtevajo, vrata si praznijo kot nekak »predujuma« od dotavljajta stavbenega poslovanja, od prej imajo tudi nekaj stolov, ki vsemu temu do sedaj so pisalni stroj, tja posadajo sposobno strojevsko in -lerar, njihov urad je ne samo improviziran, ampak urejen do popolnosti! Tudi to je organizacijska sposobnost.

Dela na tej stavbi je prevzel Slavno podjetje v Semeđevu. Predvsem je bil zadnji takt poslopja zvišan za eno nadstropje, tako da imamo sedaj sedemnadstropni dvonajstnadstropni. Prav tako je zražen na novo dožidek v ozadju, ki zaključuje celotni stavbeni kompleks proti bolnici. S temi dodatnimi deli bo seveda kapaciteta hotela mnogo večja in to je zelo važno, kajti ravno

Koper potrebuje čim več prenočišč za potnike. Dalje je na povšarni stavbi prekrita streha, v notranjosti stavbe pa so že napravljene vmesne stene, ki ločijo posamezne sobe. Prav tako so zunanji ometi ravno sedaj v teku. Dela napredujejo razmeroma naglo, v kolikor je to mogoče v razmerju z zaposlenimi močmi. Za enkrat ima stavbno podjetje na razpolago 70 delavcev, od teh 16 kvalificiranih zidarjev, 8 zidarskih učencev, vsi ostali, tedaj 46 delavcev, pa so navadni tečaki.

Notranjost stavbe pa bo razdeljena takole: Glavni vhod, ki bo s ceste, nas bo pripeljal iz zunanje veže in kratka hodnička v veliko notranjo hotelsko vežo, ali čhalla. Ta bo široka

KMEČKA ZVEZA SVETUJE

(Nadaljevanje z 2. strani)

ker se je zadeve polastila rimska birokracija, namesto da bi vso reševali v krajevnem mestu.

Zastopnik KZ je pojasnil vsotnost razna vprašanja glede davkov, melioracij itd. ter opozoril na ugodnosti, ki jih nudi poslovalnica KZ pri reševanju njihovih zadev.

NAVILJE: Kater drugod tako tudi v vasi naj bi utrpeli težko škodo zaradi vinskih nesreč med gospodjarjem, obelostjo med govedarjem, ki so bili prizadeti zaradi ugodnosti, ki jih nudi poslovalnica KZ pri reševanju njihovih zadev.

S konja je padla
V petek je nekoli Coluchers jahala po Ul. Rossetti v kopru, ki je last ameriškega jahalnega društva v Trzinu, kjer pa se je nenakrat spustila se zaledele v travmaju. Tudi sedelcu Luigi iz Mosje je postal žrtvi neznanji nesreče, ki mu je naša policija št. 2 izkaznila 4000 lirami in dokumnti.

Talovti koles
Na glavni policijski postaji je zadel 28-letnji Gostoj Atlio s Trga Vol. Giuliani 6 znanec v petek popoldne iz vevrove 25 tisoč lir vredno kolo. Policija je uvedla preiskavo.

Pes jo je ugriznil
Corrado Albira iz Ul. Blasso 4 je v petek odšla na Banchetto po Drevedere Delo ugriznil pes, ki je v levo nožnico Clare iz Ul. Giulia 12 javila policiji.

S konja je padla
V petek je nekoli Coluchers jahala po Ul. Rossetti v kopru, ki je last ameriškega jahalnega društva v Trzinu, kjer pa se je nenakrat spustila se zaledele v travmaju. Tudi sedelcu Luigi iz Mosje je postal žrtvi neznanji nesreče, ki mu je naša policija št. 2 izkaznila 4000 lirami in dokumnti.

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - UL. S. PELICO 1 - II. ; TEL. 11-32

Po 5 urah seje občinskega sveta

Izvoljena dvoločna sveta za mesto in okolico

Bilo je okoli polnoči, ko je občinski svet v noči od četrtka na petek nadaljeval svojo sejo. V naši večerni izdaji smo orisali diskusijo o pravilniku danih svetov ter opisali predlog dr. Peterzija v zvezi z resolucijo vladi, naj tudi našo sono pripozna za gospodarsko nesamostojno.

Po kozarku dobrega vina in cigareti je svet zasedal za zaprtimi vrati. Medtem časom so se vršile tajne volitve dvajsetih članov, ki naj tvorijo davčna sveta. Od predlaganih imen sta bili samo dve zamenjani in nadomeščeni z drugimi. Svetovalec Pavlin je bil predlagal dr. Bernarda Braduza, ki ni svetovalec SDZ.

V davčni svet za mesto so bili izvoljeni sledeči člani: fotograf Marino Mio, Trg Caterini 13; poljedelec Graziano Culot, Ul. Ristori 17; odv. Nikolaj Tonkij, Ul. IX. avgusta 1; uradnik Bruno Culič, Ul. Morelli 8; sodni zapisnikar Omeri Jožef, Kapucinic ul. 15; inž. Mario Franzotij, Ul. Leopardi 16; posestnik Anton Piculin, Ul. V. Vereto 38; knjigovodja Avgustin Candusso, Ul. Baiamonti 22; poljedelec Josip Vecchietti, Ul. Andronela dela Pergola 20; trgomočnik Alojz Kodrčmac, Ul. IV. novembra 4.

Vsa ta imena so svojevčasno predložile občinskemu upravnemu odboru različne stranke.

Se večdo za zaprtimi vrati je svet nato razpravljalo plačah župana in odbornikov za leto

Nezakonito postopanje oblasti v Prosidnu

Med prebivalstvom vasi Prosid, je zbudilo razmerje finančnega brigadirja Pietrucci Pietra precej razburjenosti. Omenjeni brigadir je namreč že pred dnevi brez kakršnega koli dovoljenja napravil pri Cernetiči Katarini hišno preiskavo, in sicer v poznih, večernih urah. S tem svojim delom je zelo prestrašil njenega 72-letnega očeta, ki je takrat že spal. Tako postopanje ni samo nedopustno, ampak o marsikomu spominja na preteklost, ko so fašisti vdirali v stanovanja ljudstvo s tem ustrašovali.

Pri preiskavi je brigadir pregledal vse podstrešje. Naslednji dan pa je neki drugi hišni dejal, da ima Cernetičeva stiske z ljudmi odstranjen meje ter jo mora zgraditi tega spraviti čez mejo.

Mnenja smo, da so taki izgovori zelo nerušni in jalovi. Vendar jim stujijo za to, da ustrahujejo naše ljudstvo, ki si želi mir v svoji hiši. Višje oblasti so dolžne, da v taki onemogočijo tako nezakonito postopanje.

Jutri zaključek stavke uslužbencev INAM

V Rimu je sindikat uslužbencev ustanove INAM pretresal odlok upravnega sveta ustanove v zvezi s pravilnikom o delovnih pogojih in ugotovil, da je zakladno ministrstvo v glavnem pristalo na načrt Mošoni z nekaterimi popravki. Ker novi pravilnik v glavnem odobrova osnovne zahteve, ki so jih delavci izrazili, prizna ekonomske in juridicne pravice, ki so jih to tedaj uživali. Upravni svet je pripravljen za upravičene tudi druge zahteve, ter si je pridržal pravico, da jih bo v bodoče ponovno preučil na zadovoljiv način. Poziva vse pokrajinske sindikalne organizacije, naj skličejo sestanke delavstva, na katerih naj jim sporečijo uspeh stavke. Poleg tega pa naj se domerijo, da bodo prišli z delom jutri 20. t. m. Izvršilni odbor sindikalne organizacije uslužbencev INAM je sprejel tak sklep ob obvestitvi Delavske zbornice ministrstva za delo in zakladnem ministru, da je pravilnik sprejet s strani upravnega sveta in same Zbornice, in da bo čimprej objavljen. V primeru, da uslužbenci vesečno ne bodo mogli prijeti z delom po pristanku ministrstva na novi pravilnik, je izvršilni odbor sklenil, da bo dal med vse uslužbenec ustanove na glasovanje referendum, ki naj odloči prekinitve stavke po 18 dneh.

Števerjan
Oficir pokazal svojo srčno kulturo

Prejšnji teden zjutraj ob 8. uri, ko so se otroci iz Števerjana odpravljali v šolo, so na poti srečali kamion vojakov, ki so popravljali telefon. Med otroci je bil tudi 12-letni Vogrič Jožko, ki je šel mimo vojaškega kamiona ravno, ko je iz njega izstopil oficir. Ta, ki je bil očitno zaskrbljen, je Jožka poklical k sebi in ga vprašal, če mu ve povedati, kam so šli njegovi vojaki. Ker mu deček, ki skoraj ne pozna italijanšine, ni znal odgovoriti, mu je na vprašanje le s prstom pokazal na vojašnico. Tedaj evljudni oficir je zahvalo oklofuta fantka.

Vogrič ga je začuden pogledal in oficir ga je tedaj še opoval, čes naj ga bo sram, ker ne zna govoriti italijanšino. Tedaj pride mimo tudi vaska učiteljica, ki je vprašujoče postavila pred častnika, ki je tudi nanjo navlažil grobe psovke in povedal, da mu je zmanjkalo vojak. Starši Vogriča so naslednjega dne šli do orožnikov in prijaviili dogodek ter potvrdile, kdo je ta olikaniti oficir.

Cepljenje proti kozam in daviči

Goriško županstvo sporoča, da se bo pomladansko cepljenje otrok v naši občini vršilo po spodaj navedenem razporedu.

Cepjenje proti kozam je obvezno za one:

- a) ki so rojeni v drugem polletju 1948.
- b) v prvem in drugem polletju 1949.

ce vsi, ki so rojeni pred navedenimi časi in niso bili se cepljeni proti kozam ali pa se cepitve ni obnesla.

Cepjenje proti daviči je obvezno za:

- a) vse otroke, ki so dovršili eno leto starosti v drugem polletju 1949.
- b) vsi oni, ki so rojeni pred navedenim časom in niso se bili cepljeni proti daviči.

Cepjenje se bo vršilo pri občinskem ambulatorijev v Ul. Mazzini št. 7 od 27. marca do 1. aprila 1950, od 9 do 10 za mesto Gorica in Standerž, za Ločnik, Podgoro, Pevmo in Oslavje se bo cepljenje vršilo v dneih 3, 4 in 5. aprila od 9 do 10 v ambulatoriju v Podgorju.

Brez potrdila o cepljenju ne bodo otroci sprejeti v otroški vrtec in ne v šolo.

SAMOMOR ZARADI BEDE?

Pred sinočnim okrog 18.30 so kmetje, ki so se vračali z dela na poljih na desnem bregu Soce, začeli izza skalovca v višini črnškega konjčevca sibirki, stokojni ženski glas, ki je neprekinjeno klical na pomoč. Kmetje so se takoj približali bregu in po dolgem prisluškovanju in iskanju v smeri, od koder je prihajal klic, so zakoder je prihajal visoko gledali pod osem metrov visoko skalno rano žensko. Ker nihče ni mogel do nje, da bi ji pomagali, so takoj obvestili želeni krlež in mestne gasilce, Ti so prihitali takoj na mesto in se po vrvi spuščili onemogo po isti poti privekli travnik. Ženska na zgornji otkravnju, ki je bila strahotno otkravnju, ker njena posebno obrazu, ker njena posebno obrazu, ki je bila zelo bela, ki si ji je zapeliča v nos, popolnoma razmesarila obraz, so spoznali za 46-letno Stefanijo Pavlin vd. Gruzovin iz Ul. Favetti 14. Odpeljala jo je takoj v bolnico Brigata Pav. vija, kjer so poleg številnih ran ugotovili, da si je zlomila tu di desno stran rebra. Zdravniki so mnenja, da jo bodo lahko se ohranili pri življenju, če ne nastane kakšna notranja komplikacija. Sodne oblasti so ugotovile, da si je ženska ovidno nameravala vzeti življenje. Vzroki, ki so jo privedli do tega, so neznanj. Dejstvo je pa, da je vdova s 13-letnim sinčkom in da je že dalj časa brezposelna.

Brezplačno zdravljenje v toplich

Goriško županstvo sporoča, da je letos na razpolago nekaj brezplačnih in nekaj mest polovično ceno v toplich »Carlo Alberto« v Acquu za zdravljenje s toplim blatom.

Za podrobne informacije naj se interesešjo obrnejo na Higieniski urad v Ul. Mazzini št. 7. I. soba št. 1.

Prošnje sprejemajo do 15. aprila.

Davek na pse

Goriško županstvo sporoča vsem lastnikom psov, da morajo za svoje pse nabaviti pasjo znamko kakor določa št. 136 T. U. za krajevno finančno odobro z zakorsko odredbo z dne 14. septembra 1931 št. 1175.

Pasje znamke so interesantno na razpolago v občinskem davčnem uradu v Ul. Crispi št. 3, I. Zadnji rok za dvig je od 15. aprila 1950.

Po navedenem roku bo soderec lahko polovil vse pse brez znamkice in občina bo naložila njihovim lastnikom globo.

Brezplačno zdravljenje v toplich

Goriško županstvo sporoča, da je letos na razpolago nekaj brezplačnih in nekaj mest polovično ceno v toplich »Carlo Alberto« v Acquu za zdravljenje s toplim blatom.

Za podrobne informacije naj se interesešjo obrnejo na Higieniski urad v Ul. Mazzini št. 7. I. soba št. 1.

Prošnje sprejemajo do 15. aprila.

Brezplačno zdravljenje v toplich

Goriško županstvo sporoča, da je letos na razpolago nekaj brezplačnih in nekaj mest polovično ceno v toplich »Carlo Alberto« v Acquu za zdravljenje s toplim blatom.

KINO

VERDI. 14.30: «Rozana», F. Granger.
VITTORIA. 15: «Rdeča čarovnica», G. Russell.
CENTRALE. 15: «Potepuh mrtve meste», R. Young (barvan film).
MODERNO. 14.30: «Zelena leta».
EDEN. 14.30: «Noči na vzhodu».

Brzobjavke, izglasovane na občinskem svetu

Na zadnji seji občinskega sveta, so svetovalci izglasovali tri brzobjavke, v katerih izražajo svojo začudenost in izraženost goriških občanov. Ker

Naša žena v borbi in delu

Borba za mir in napredek človeštva

Osmi marec je za nami, toda demokratične žene Tržaškega ozemlja ga nosijo nenehno v svojem srcu kot praznik borbe za mir in napredek človeštva. Tako so ga doumele, ko je svet blaznil v štiriletni krvavi jasistični moritvi in so sredi nje ustvarjale novi, lepši svet, v katerem naj bi se skrhote vojne ne povrnil nikdar več. Ni bilo to lahko delo. Terjalo je brezkrajnih naporov in trte, ki se nam zdijo danes nedoumljive, ker so časovno odmaknjene in ker v spominu ne doživljamo več preteklosti tako intenzivno. Samo v trenutkih se to zgodi, ko se povrne v našo zavest taka, kakršna je bila, in ko začutimo, da smo jo vendar same v veliki meri oblikovale.

Ali se nismo postavile po robu okupatorju in njegovim pomočnikom ter sprejele del partižanskega bremenja na svoja pleča? Ali si nismo od ust odrgovale, da je ostalo za borbe v godovih? Ali nismo tudi same prijele za puško tam, kjer je potreba to zahtevala? Potem so nas gnali v koncentracijska laboratorija jasistične Italije in nacistične Nemčije, v ječo in v smrt. Se držale se nismo pred hudim, ki nas je čakalo. Bilo je del borbe za svobodo, za mir in napredek, ti isti najtežji del, ki se mu ni dalo izogniti in ki smo ga do kraja dogonale, ker je za nas globoko pridrta zavest, da je preko njega pelje pot v boljši in lepši svet.

Ne enega, tisoče in milijone dokazov imamo, kako smo se vse predale ustvaritvi tega sveta. Vendar se največjo danes ljudje, ki nam hočejo to odrekati, ki pljujejo na naše trpljenje, na naše trte in skrunjeno ose, kar je nam sveto. Postali so mojstri laži in pačenja, ker lažejo tako prekratno, da hočejo prebrati celo svojost lastno zavest. Laž je izhodilo njihovega delovanja in laž se drži čitja, ki ga z njim nasledujejo. Zato so odzvali revolucionarno vsebino osmemu marcu, zato bi radi obkrovali do nezavesti tiste demokratične žene, ki jim osmi marec ni voljo doneča beseda, temveč borba za dosego pranic delovnega človeka za postavitev temeljev resnične ga miru.

Toda moljito se, ko mislijo, da se bodo z lažjo in pačnim dejstvom prebrali dalje. Dogodki podružnega leta po resoluciji jim menda dovolijo zgornjo gonitvo, da se moljito. Če nehoje siliti te gorvorce, to je druga, popolnoma njihova stvar. Ljudstvo jo sliši in zato se odvrča od njih, zato stavi na tehtnico usako njihovo besedo ter očevnjuje, koliko je vredna in koliko služi primirjenju sil in utrditvi miru in demokracije na tem kosčku zemlje.

Leto je osnovno in zato je bil tudi letnji osmi marec kot vsa druga leta, pretež z borbo za mir in demokracijo. Ker pa je to dvojno pri nas v medesebojni vseobni poznanosti in sporazumom med pradednimi navedi, jugoslavankami na eni strani in italijanskimi na drugi, v pogledu rešitve tržaškega vprašanja, so demokratične žene postavile zahtevo, da se isto rešuje v tej smeri in da se izključijo vsako vmesavanje tretjega. Ta zahteva je tako jasna in tako nedvoumna, da ne potrebuje nobene razlage. Kdor hoče, jo tudi brez nje ga lahko v razumu svedela, če je v svojem srcu pošten v odnosu do stvari miru in demokracije.

NAM NAJDRAŽJI GOSTJE NA II. KONGRESU ASIŽZ

Drugemu kongresu ASIŽZ sta prisostvovali kot delegatki iz Slovenije osemkратna udnarica Režika Lah in združnica Angelca Zafošnik.

»V tovarni volnenih izdelkov v Mariboru delam že sedemnajst let, pripoveduje prva. »Poznam jo dobro in zato tudi lahko premerim razliko med tem, kar je bilo poprej, in med tem, kar je sedaj. Z besedami je težko izraziti. So stvari, ki jih človek čuti in jih ni mogoče opisati. Preganjali so nas na vsakem koraku. Če te en dan ni bilo na delo, je že drugi zasedel tvoje mesto in ostal si na cesti. Nепrestano te je preganjel strah pred nezaposelnostjo. Gospodarjem ni manjkalo delovne sile in to se je tudi poznalo pri mezdah in pri vsem. Nismo jim pomenili več od vprežne živine. Sedaj ne delamo več zanje, temveč zate, za skupnost. V tem je tista velika razlika med preteklostjo in sedanostjo, ki žene človeka v udarnostvo.

»Naša zadruga je vinogradniška, pravi druga. »Okoli Slovenke Blistrice so bila poprej posestva samih nemurjev. Vinjariji so jim garali za boro štiri dinarje dnevno, oni pa so veseljačili v Mariboru in Grazu. V novi Jugoslaviji so postali lastniki vinogradov, zidani in hiš, ki jih je nemška gospodinjstva uporabljala le ob trgatvi in so ves preostali del leta zaprte čakale nanjo. Stopili so v zadrugo, da bi šlo laže zaradi orodja in vsega. Dobili so golo zemljišče in prazne hiše. Gospodarji so v stvari si tega, kar se bo zgodilo, razprodali ali pa na drug način uničili vse. V začetku je imela zadruga 150 ha zemlje, zdaj jih ima 213. Vskaz zadrugnik ima hišo in 1 ha oživilnice. Na njej redi eno do dve kravi, do tri svinje, kokele in drugo perutnino. To je izključno njegova last. Z-

Žene Goriške in Koroške o njihovem trpljenju in borbi

Goriška delegatka je v po-zdravu II. kongresa rekla med drugim:

»V začetku, ko italijanske tovarniške UDI-je še niso presilile informobirovskih voditelji, smo se borile skupaj z njimi in si medsebojno pomagale. Ko pa je prišla na dan zloglasna in obrekovalna resolucija, nas ta ni močla odvrniti od naše poti; od poti, ki so jo nam začrtali naši zadnji močje in sinovi; od poti, ob kateri stoje vse naše žrtve iz narodnosvobodilne borbe in nam kot močnjaki svetilniki: kažejo pot v lepši in srečnejšo socialistično bodočnost.

Posebno v zadnjem času se je sovražnik zagal z usi silo proti našim silam na Goriškem, kjer nam pod eno ali drugo pretežno ugrabila naše otroke. V Benečiji in v Karnskih dolini pa tisoči naših otrok v popolnoma slovenskih občinah že nad 80 let zmanjkajo na slovenske šole. Nič bolje ni na prosvetnem polju in v vsej Gorici nimamo ene duvarne, kjer bi lahko nastopili, da o Slovenski Benečiji, kjer razasajo trikotloristične strahovalne tolpe, sploh ne govorimo.

Koroška delegatka je na II. kongresu tako le orisala trpljenje in borbo koroških žena: »Na lanskem pariškem konferenciji so nas zavarovali, da nismo bili priključeni k matičnemu narodu, zato se moramo boriti še naprej, do končne zmagae in rešitve.

Izpostavljati smo se nadaljnemu pomencanju, ki prilita z usi silo, posebno na našo oblast hoče v bodoče ukiniti iz itak nad vse skromen in pomanjkljiv pouk slovenske. Odzveti nam hočejo naše najbolj osnovne pravice. Ne dovolijo niti tega, kaj je osnovna pravica slehernega naroda, tudi najmanjšega, da bi se do- služevali svojega lastnega materinega jezika.

Načrtno zapostavljajo naše- ga delovnega človeka. To dobiba posebni izraz sedaj, ko v Avstriji gospodarska kriza narasta z vsakim dnem. Neza- poslenost je vedno večja in s tem je hujšuje prizadet naš življenjski. Poleg tega jažimov dolga zapolje olah oholo in javno. Ima legalno možnost pod krmko VDU. Z vednostjo avstrijskih oblasti kot zasebenih sil nam koroškimi Slovincem že javno grozijo, da mora v nekaj letih izginiti slovenska beseda.

Pod pretežno kršćanstva skušajo onemogočiti napredno in sločno delovanje koroških Slovincem in to s pomočjo škofjskega ordinariata, ki mu je podvržena skoro vsa slovenska duhovščina s pomočjo domačih odpadnikov. V nas, koroške Slovence, se zaletava domača in tuja reakcija, ki ji kljubujemo z vsemi silami, da si ohranimo obstoj na svoji zemlji.

Slovenski umetniki in kulturni delavci obiskujejo podeželje

Na spodbudo Izvršnega odbora OP so — po zgledu številnih delovnih kolektivov naše domovine — tudi umetniki, kulturni in znanstveni delavci sprejeli v čast volitev v Ljudsko skupščino FLRJ posebno obveznost. Obvezali so se, da bodo obiskali tudi najbolj oddaljene kote Slovenije ter jim nudili umetniški užitek, pouk in razvedrilje. Na ta način so dalj predvolivni kampanji delovnih značaj.

V slovenske vasi, še posebej pa v partižanske kraje, odhajajo gostovat skupine igralcev, glasbenikov, književnikov in likovnih umetnikov. Zadnji prirejajo razstava moderne karikature. V kratkem bodo začeli svoja gostovanja na deželni tedi naši znanstveniki, ki bodo priridili tehtna znanstvena prečavanja o važnih političnih in gospodarskih problemih, spregovorili pa bodo tudi o velikih naravnih bogastvih naše države.

Včeraj in danes bodo umetniške skupine, ki jih sestavljajo pevci, recitatorji, igralci, harmonikarji, pianisti in drugi iz Opere, Glasbene akademije, Mestnega gledališča in SKUD »Kajuh« s Franetom Milčičem-Ježkom obiskali nadaljnje kraje v Savinjski dolini,

Spalnice, kuhinje ter drugo pohištvo

domačega proizvoda dobite v Ulici Vasari št. CENE UGODNE PLETILARJE izdeluje ženske obleke, ter otroške obleke po cenah. Naslov na upravi U. sv. Franciska 20-1.

Povest iz časa, ko je slovensko ljudstvo trpelo, se borilo in čakalo svobode

»Mlinar Janez je narobil, naj pride Janko čimviri v milino in si sponoča učiteljica begunka Jankoviči ženi Olga, ki je ranokor stopila k oknu. »Pravkar se vračam od tam s polno vrečko.«

»Janko je nekam odšel, saj veste, da ima svoje posle. Moral bi biti že doma, zelo sem nemirna. Ko se bo vrnil, pojde takoj v milino, saj nimam nič več moka.« Zaskrbljena je Olga pogledala na glavno cesto in se na stranico stego.

Učiteljica begunka je stopila prav tik okna in zašepetala: »Mlinar je že rekal, da ne bo lačna ne vaša družina ne jaz, dokler bo delal njegov mlinar.«

»Janko je rekel mlinar?« Naj mu bo tisočkrat povrnjeno, on razume našo reviščino! Olga je obomolnila in še enkrat pogledala na cesto.

»Kako dolgo ga nis — je vzdihnila. »Moram v kuhinjo, delo me čakaa. Pa to ni bil pravi vzrok. Vedela je, da ima Janko zvezo s partižani, med katerimi je tudi njen najstarejši. Vedela pa je tudi, da je opazovan. Ko je bil z doma, je vselej prepletala v strahu zanj.

»Kako, tako postajam na potih?« se je vprašala učiteljica begunka in šla izpod okna, eš zaveš se ne, pa ti v rokah hodil nemskega okupatorja. Skoro iz vsake hiše so že koga odgnali. Ni jim mar, kaj bo v okoli tiam, kjer so odgnali starše. Pri sosedovih je doma sama stara mati z vnučkom. V bližnji vasi so postrelili več mladih in, kjer je gospodar v hribih, so požgali hiše. Družina je ostala brez doma, brez obleke in živčeva. Ljudstvo trpi in čaka svobode. Ni pametno, da jim prihajam pred oči. Napotila se je proti Novemu mestu, da bi med znanec razdelila nekaj moka. Bil so ravno predbožni dnevi in bela moka v hiši begunskih družin — je bila redkost. Hitela je, da bi se

MLINAR JANEZ

se pred večerom vrnila. Le malo se je pomudila v mestu in nazaj se je že stemnilo. »Predolgo sem ostala — si je odšla. Oblaki ne obljublajo snega, verjetno bo še naprej megljeno in deževno vreme.« Tesneje si je zavezala voleno roko to pod brado, vtaknila roke v žepo ponošene plašča in vstela iz mesta. Zamisljena v hiše, kar je od znancev izvedela, ni silnila trdit korakov stare žene, niti ki ji je prihajala na sproti.

»Dobro večer! Čudna zima, kaj ne?« je v eni sapi rekla žena in stopila prav blizu učiteljice, kakor bi ji hotela nekaj važnega povedati.

»Res je čudna zima letos. Namesto kupov snega, dežuje dan za dnem. Zdravilo zelo škodljivo v vreme — ji je odgovorila učiteljica.

»Ali ne veste, kaj se je zgodilo v naši vasi?« — je komaj slišno vprašala ženska. Enega učiteljica iz Stajerške so domobranci odgnali, malo za tem, da je prišel iz milina. Pravijo, da je tudi Janez v nevarnosti. Jejmene, jejmene, kako hudo je danes naš svetov! Je stoka-lina in odšla.

Učiteljica Janka, očeita tveh otrok, tisti večer ni bilo doma, čeprav so mu rekli, da se bo takoj vrnil. Obeljet se je pražnje — menda je šlil, da ga nikoli več ne bo nazaj. Okupatorjevi hišaci so mu celo rekel, da gre le na kratko zaslanje.

Jankova družina ni lela k počitku listo noč. Sin, Boris, študent, je nemirno listal po knjigi. Čital bi rad, a kaj, ko ni vedel, o čem čita. Podprl si je glavo pogledal št studentku, kjer je na nizkem stolu sedela mati z malo cvetko v naročju. Solza za solzo ji je močila krijo. Načlonila je slavo na ramico s peče hčerke, da bi pred fantom zakrila žalost, ki se je v njej razrasla iz težke slutnje.

Velik uspeh vietnamske mladine

Po poročilu vietnamskega vada je v štirih letih od upostavitve demokratične republike Vietnam določila Zveza ljudskodemokratske mladine Vietnam veličanske uspehe v obrnovi države in podporjanju front. Člani zveze so v tem času med drugim zgradili in popravili 10.000 km cest, izkopali 30.000 km roovov okrog vietnamskih vasi in obdelali 12.900 arpanov opuščene zemlje (pro-mer 0,34 ha). Vrh leta so mladinci odprli v zaledju 500 sanitarnih postaj, vodili številne tečajne za odpravo nepismenosti ter dali na desetstotice borcev za narodnosvobodilno armado Vietnam.

Prekrasni modeli ženskih in moških čevljev

Prekrasni modeli ženskih in moških čevljev. Oglejte si zalogo. TRGOVINA TREVISAN. Ulica Vasari 10.

Dr. R. IUNGO ZOBOZDRAVNIK izdeluje proteze v jeklu, zlatu, kavčukom in plastiki - Največja garancija. Sprejema od 10 do 12 in od 15 do 19 (Govori slovenski) TR ST, Ul. Torrebianca 43 - Vogal Ul. Carducci

Hrrnarstvo Mermolja. Pravno in žalosno je bilo v Jankovom domu. Nič več veselja, nič več smeha. Cvetka je nosila svežega cvetja na očeh. Olga je obdelovala njihovo, sejala, sadila in žela pičel pridelek ter čakala siovinosti vesti s hribov. Pred zlobum nacističnih vojske je tudi Boris odšel za bratom z željo, da k zmagi nekaj pripseva. Besede, ki jih je Olga preteče izrekla domobranski komandantu, so se tudi uresničile. Zarezalo je sonce svobode in vrnila sta se oba Jankova fant in z njim radost in sreča matere Olge. Odtedaj bo kmalu pet let. Olga in sinovi pomagajo pri izgradnji domovine, Cvetka, ki se očeta večkrat spomni, poslušaa mater, ki ji pravi, da je občina in toliko drugih ljudi trpelo in umrlo, da bo enkrat vsem lepše in bolje na svetu. SLAVA

UISOŠKA KRONIKA

SPISAL: Bilja je visoka in široka kakor šotiri, katere so postavljali izrezali v puščavi.

Bilja je tu še majhna saba s tremi okni, pri katerih se je kazala strelha nunskega samostana. V tej sobici je ticalo ležišče, nad njim na zidu pa je bil narčan križ, kar je spominjalo, da se je moralo tu zgoditi nekaj izrednega.

Mihol je snel klubok z glava.

le skrivnosti in da ga je posebno veselilo, če so obiskovalci trepetali od strahu in groze, ko jih je vodil po podzemskih ječah in po stanicih, v kateri je umrl izveličani škof Conradus. Tudi jaz sem se tisti dan privlekel pol živ, pol mrtve od kovačnice mojstra Langerholza in želej bi vsakemu, da bi nikdar ne imel opraviti s hišo pokore, kakor je grad v Skoflj Lokli.

Ta želja se ni izpolnila, vsaj kar se tiče moje neznanje in po Bogu komaj opažene osebi. Imel sem se grenka pol na loški kastei in frešel sem se za življenje, katero mi je bilo, kar mi pričaj sveta božja Porodnica, dosti dražje od mojega lastnega življenja. Za to življenje sem se plazil po kolonih pred mogočnice. Če je bilo rešeno, ni bila moja zasluga — bila je predvsem zasluga Jezusa Kristusa, ki ne privedi, da bi se ne doželi in pravični po-

Delavske moške obleke

izdelujem po zmernih cenah. Naslov na upravi IZS Mizarji podjetniki kmetovalci. Deske, stroje, kope, mace, nove in stare, lesov, tramo, rezane, lezane, lezane, nudj nasupadneje. CEALE TRST viale Samnino 21 tel. 04470